Qorti tal-Maġistrati (Malta)

RIK NRU 15/2020: V.J. SALAMONE LIMITED (C-712) V. ROBERT VELLA (KI. 115271M)

(KUNTRATT TA' TRANSAZZJONI – KAP. 16, ART. 1718 ET. SEQ.)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

23 ta' Novembru 2020

IL-QORTI,

wara li kkunsidrat ir-rikors ta' V.J. Salamone Limited ("ir-rikorrenti" jew "il-kumpanija rikorrenti") intavolat fid-29 ta' Jannar 2020,

wara li rat l-ordni *in camera* ta' din il-Qorti tat-3 ta' Frar 2020 maħruġ skond l-Art. 173(1) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta li permezz tagħha *inter alia* ordnat lil Robert Vella ("l-intimat") sabiex jippreżenta r-risposta tiegħu fi żmien għoxrin (20) ġurnata min-notifika[1],

wara li rat l-ordni *in camera* ta' din il-Qorti tat-30 ta' Marzu 2020 maħruġ skond l-Art. 173(1) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta li permezz tagħha wara li l-intimat debitament notifikat naqas milli jwieġeb, *inter alia* appuntat il-kawża għall-ewwel dehra għat-13 ta' Lulju 2020[2],

wara li rat illi fis-seduta tas-26 ta' Ottubru 2020 il-Qorti ġiet infurmata mill-Avukat Dr. Ian Spiteri Bailey (li qed jippatroċinja lir-rikorrenti) illi l-partijiet kienu waslu fi ftehim li

---

[1] Fol 12
[2] Fol 14

permezz tiegħu l-partijiet fost affarijiet oħra qablu illi l-Qorti tista' tgħaddi għas-sentenza abbażi tal-ftehim milħuq,

wara li rat il-ftehim ta' transazzjoni datat 10 ta' Ġunju 2020 li ġie ppreżentat permezz ta' nota fis-26 ta' Ottubru 2020,

wara li rat id-dokumenti kollha li ġew esebiti fil-kors tal-kawża,

qed tagħti din is-

Sentenza

1. Ir-rikorrenti talbet lill-Qorti sabiex prevja kull dikjarazzjoni xierqa u opportuna, tikkundanna lill-intimat iħallas lir-rikorrenti is-somma ta' tlettax il-elef, seba' mija u tlieta u sebgħin euro u sitta u ħamsin ċenteżmu (€13,773.56) jew somma oħra verjuri, rappreżentanti nofs is-salarju illi l-intimat kien jipperċepixxi Ii kieku baqa' fl-impjieg mar-rikorrenti bis-saħħa ta' kuntratt definit datat 23 ta' Lulju 2018 li kellu validita' ta' sentejn bejn l-1 ta' Settembru 2018 u il-31 t'Awwissu 2020, liema kuntratt skond ir-rikorrenti ġie tterminat mingħajr raġuni xierqa fit-22 ta' April 2019. Ir-rikorrenti talbet ukoll l-imgħax legali mid-data ta' ittra uffiċjali ppreżentata kontra l-intimat fit-2 ta' Diċembru 2019 u l-ispejjeż kollha inkluż tal-istess ittra u ta' mandat kawtelatorju ppreżentat kontestwalment mar-rikors.

Transazzjoni milħuqa fil-mori ta' kawża

2. Fir-rigward ta' transazzjoni milħuqa fil-mori ta' kawża il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili rriteniet fis-sentenza fl-ismijiet: **Reverendu George Schembri v. Igor Moscalenko** (Cit. Nru. 130/1995/1 PS, 9 ta' Ġunju 2004) illi:

   "Huwa pacifiku illi "perche un contratto possa qualificarsi di transazione, e` necessario che le parti col medesimo abbiano posto fine ad una lite incominciata, o prevenuto una lite che fosse per nascere" (Kollaz. Vol. X pagna 337). Dan jirrientra fid-definizzjoni li l-ligi stess taghti lill-Artikolu 1718 tal-Kodici Civili;

   Kif, imbaghad, insenjat "it-transazzjoni ghandha zewg elementi partikulari li jikkaratterizzawha u jiddistingwuha mill-kuntratti l-ohra; l-ewwel wiehed hu d-dubju, li minnu jridu johorgu l-partijiet billi jirrizolvuh huma stess minflok ihallu d-decizjoni fuqu ghall-Qorti; it-tieni hu dak li l-prattici jsejhu l-"hinc inde remissum", cjoe il-koncessjoni jew sagrificcju reciproku." (Kollez. Vol. XLIII P I p 418);

   Dan premess, gjaladarba wkoll it-transazzjoni de quo tirrivesti l-formalita` tal-kitba rikjesta mill-Artikolu 1233 tal-Kodici Civili, it-transazzjoni hekk milhuqa bejn il-

kontendenti f' dan il-kaz ghar-rigward tal-kontroversja ta' bejniethom "ghandha l-effett ta' sentenza li tghaddi f' gudikat u ghalhekk it-transazzjoni hi parifikata ghal sentenza" (Kollaz. Vol. XXXIV P III p 900). Mhux il-kaz ghalhekk li din l-istess transazzjoni tigi disturbata"

3. L-awtur Taljan Alberto Trabucchi fil-ktieb tiegħu "*Istituzioni di diritto civile*" jgħid is-segwenti fuq dan is-suġġett:

   "I soggetti interessati in una controversia giuridica, attuale o potenziale, possono risolverla indipendentemente dal ricorso all'autorità giudiziaria che costituisce la via ordinaria per la composizione delle liti. Un mezzo per la composizione extragiudiziale è l'arbitrato. La lite si risolve anche con un riconoscimento, cioè con l'accettazione che l'una parte fa della pretesa della controparte. La transazione infine è il contratto con il quale le parti pongono fine a una lite già cominciata o prevengono una lite che sta per sorgere tra loro, facendosi reciproche concessioni (art. 1965).

   Con la transazione, le parti non sempre operano soltanto sulle rispettive pretese del rapporto in contesa (transazione non novativa), ma talora costituiscono nuovi rapporti (transazione novativa), oppure modificano o estinguono altri rapporti preesistenti (transazione mista). Essenziale alla transazione è una incertezza subiettiva che si vuole eliminare. Questa incertezza è data anche dal solo fatto dell'esistenza di un conflitto attuale o potenziale tra le parti. La transazione può avere come oggetto diritti patrimoniali di qualsiasi natura, e si transige efficacemente anche sulle conseguenze pecuniarie dello stato delle persone o sulle azioni civili nascenti da reato. Deve trattarsi però di diritti disponibili. Quando la situazione di cui si discute è sottratta alla disponibilità delle parti, occorre l'intervento del giudice (es. questioni in materia matrimoniale o in tema di demanio). La transazione può essere provata con testimoni e richiede la prova scritta; produce tra le parti lo stesso effetto di una sentenza passata in giudicato."

4. F'din il-kawża, fis-26 ta' Ottubru 2020 il-kumpanija rikorrenti ippreżentat kopja ta' ftehim ta' transazzjoni datat 10 ta' Ġunju 2020. Għalhekk f'dan l-istadju il-Qorti hija limitata biss għall-funzjoni li tagħti fidi u eżekuzzjoni lit-transazzjoni milħuqa bejn il-kontendenti. F' din l-iskrittura, il-partijiet irrisolvew il-mertu billi intlaħaq qbil bejniethom illi *inter alia* l-intimat iħallas lill-kumpanija rikorrenti s-somma ta' ħamest elef euro in sodisfazzjon tal-pretensjonijiet ta' din ta' l-aħħar u dan versu l-pagament ta' ħames mitt euro (€500) li sar mal-iffirmar tal-iskrittura u l-ħlas tal-

bilanċ f'pagamenti mensili ta' mitejn u ħamsin euro (€250) mingħajr imgħax. Rigward spejjeż ta' din il-kawża il-partijiet qablu ukoll illi kulħadd ibati tiegħu.

Deċiżjoni

5. **Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda tiddisponi mill-kawża billi bl-affermazzjoni ta' l-istess skrittura ta' ftehim, tordna li l-intimat iħallas is-somma ta' ħamest elef euro lill-kumpanija rikorrenti a saldu tal-pretensjonijiet ta' din tal-aħħar kif dedotti f'din il-kawża, bir-rati miftehma, minn liema somma għandhom jitnaqqsu kwalunkwe ammonti diġà mħallsa di segwitu għall-istess ftehim u mingħajr imgħax salv dak miftiehem. Fir-rigward ta' spejjeż kull parti tbati tagħha.**

V.G. Axiak — M. Azzopardi

Maġistrat — Dep. Reġistratur